

Oma ametisseastumise kõnes te ütlesite, et Eestil ei tuleks "nagu sageli Idast soovitatakse, minevik unustada". Miks? Kas Venemaal ja Eestil poleks lihtsam, kui minevikku mitte unustada, siis minevikust vähem rääkida, alustada kõike puhtalt lehelt, lõpetada lõpuks ometi lahutatud abikaasade moodi käitumine ja rajada normaalsed suhted, otsimata ajaloost ajendeid vastastikusteks süüdistusteks?

Teie ühes küsimuses on ju tegelikult kuus küsimust! Aga need kõik lähtuvad eeldusest nagu heidaks Eesti Venemaale muudkui ette 20. sajandi ülekohut ja oleks niiviisi minevikku takerdunud.

Kuna teie tsiteerisite minu ametisseastumise kõnet 9. oktoobrist, siis teen mina sedasama. Ütlesin toona Riigikogu ees, et on saabunud aeg pöörata uus lehekülg ja mõelda tulevikule: "Kui tahame iseseisvas Eestis sündinud põlvkonnale parandada vaimselt terve riigi, siis ei tohi minevikku enam kasutada malakana."

Minu sügava veendumuse järgi ei saa minevik ise kedagi karistada, kui minevik paistab läbi, on teada ja avalik.

Kuidas teie isiklikult suhtute ideesse võtta Tallinna kesklinnas maha mälestusmärk nõukogude sõdurile?

Olen korduvalt öelnud, et minu arvates oleks hea pronkssõdurina tuntud kuju tähendust muuta.

Eesti kui riigi jaoks sümboliseerib see mälestusmärk 1944. aastat, kui üks okupatsioon asendus teisega. Eestlaste jaoks tähendab see vastuolulist aega, kus meie vanaisad ja isad sõdisid mõlemal pool Teise maailmasõja rindejoont.

Mulle meeldib kujundlik ütlemine, et sõda ei ole mundrite kaubamaja – lahingute edasi-tagasi rullumise alla jäänud väikerahva mehed ei saa igakord valida, millises mundris ja kelle poolt või kelle vastu sõtta minna.

Mulle tuleb siin meelde Eesti akadeemilise ajakirjandusõpetuse ühe rajaja, kirjanik Juhan Peegli – tema sõdis Eesti Laskurkorpuses – soovitus, et Tallinna kesklinnas asuv pronkssõdur tuleks kujundada mälestusmärgiks, mis kannaks nimetust "Eesti kadunud pojad".

Aga kui laiemalt mõtiskleda, saaks mälestusmärgi tähendust muuta ka sel teel, et paigutada see rohkem sobivale kohale, näiteks kalmistule. Küll aga on esmatähtis see, et mälestusmärke langemisele ei kasutataks ära päevapoliitilistel eesmärkidel.

Kas teie oleksite Arnold Rüütli asemel sõitnud 9. mail võidu 60. aastapäeva pidustustele?

Olen ka varem öelnud, et minu arvates oleks Eesti Vabariigi president võinud osaleda sellel üritusel. Meenutamaks võitu ühe totalitaarse režiimi üle ja mälestamaks kõigi totalitaarsete režiimide ohvreid. Mina oleksin käinud mitte ainult Punasel väljakul, vaid ka näiteks Vladimiris, vangla kõrval asuvas surnuaias, kuhu on poolakast ja jaapanlasest vangid vahele maetud Eesti sõjaeelne armeejuht Johan Laidoner.

Kui palju kulub teie arvates aastaid enne kui kõik riigi elanikud saavad lõpuks Eesti kodakondsuse?

Kas Venemaal elavad ainult Venemaa kodanikud? Ei. Nii ei saa ka Eestis kunagi elama ainult Eesti kodanikud. Kindlasti elab siin aastakümnetegi pärast teiste maade – nii Euroopa Liidu kui ka sellesse ühendusse mittekuuluvate riikide – kodanikke.

Kes on teile inimlikult lähedasem – Eesti kodanik Pjotr Sidorov või puhtavereline eestlane, kes elab näiteks Soomes või Saksamaal?

Ma ei mõista seda küsimust. Pjotr Sidorov, olgu Eesti kodanik või Eesti elanik, on mulle kui Eesti presidendile loomulikult lähedane, sest ta on meie inimene. Sama oluline on aga see, et tagasi tuleksid viimase 15 aastaga Eestist parema elu ja eneseteostuse järele võõrsile läinud inimesed. Selles näengi ühte oma ülesannet: aidata pakkuda põhjuseid, mis hoiaks Eesti noori Eestis ja tooks tagasi need kümned tuhanded, kes on siit viimase paari aastakümnega lahkunud.

Kas teil pole plaani sõita Moskvasse kohtuma Vladimir Putiniga või temal Tallinnasse? Ja millest te omavahel räägiksite?

Mis puudutab mind, siis viisakas inimene läheb külla, kui teda kutsutakse. Mis puudutab president Putinit, siis jätkuvalt on jõus Eesti eelmise presidendi Arnold Rüütli kutse, et Venemaa riigipea külastaks Tallinna.

Kui meie kohtumine kunagi toimub, aga küll see toimub, siis Eestil ja Venemaal on alati rääkida rohkemast kui ilmast. Vaadake kasvõi Euroopa Liidu uusi naabreid ja nende probleeme, vaadake maailma laiemalt, vaadake energeetikaga seotud küsimusi, vaadake arenguid Venemaal või vaadake kitsamalt Eesti-Vene suhteid – alates piirilepingutest kuni Narva uue maantee silla projekteerimise ja ehitamiseni.

Olevikust ja tulevikust võib alati pikalt rääkida. Minevikust... Iseseisva riigi presidendil pole väärikas muudkui paluda, et vabandage ülekohtu eest ja andke tagasi meie sõjajärgse riigipea ametiraha, mida te Moskva muuseumis hoiate. Venemaa peab ise nii kaugemale jõudma.

On see juhus või siiski seaduspärasus, et kõigil kolme Balti riigi presidendil pole kunagi olnud NSV Liidu passi ja nad pole peaaegu elanud NSV Liidus? Võibolla selles ongi põhjus, et meil on viimasel ajal nii raske leida ühist keelt?

Vabandust, kas te ei tee oma küsimusega ülekohut tänasele Venemaale, samastades teda NSV Liiduga?

Tahan ka jahutada teie umbusku nagu ei saaks me ühist keelt leida: üks esimesi õnnitlejaid minu presidendiks valimise järel oli Vene õigeusu kirikupea, patriarh Aleksius II. Saatsin talle küllakutse ning olen kindel, et me suudame suhelda ja NSV Liidu passi puudumine pole mul takistuseks.

Kas te räägite vene keelt ja kui ei, siis kas õpite seda, nagu tegi omal ajal Läti president Vaira Vike-Freiberga?

Vene keeles tean vaid mõningaid väljendeid, üks neist on näiteks "rahvaste sõprus". Olen mõelnud vene keele õppimisele, kuid esialgu pole mõtetest kaugemale jõudnud.

Ent ma ei ole ka eesti keelega Eestis hätta jäänud, isegi mitte Ida-Virumaal, kus näiteks Narvas sain kooliõpilastega kõik jutud aetud.

Muide, Ida-Viru maakonnas on eestlaste osakaal 14 protsenti, aga kuni 15-aastaste noorte seas on Eesti kodanikke 73 protsenti. See näitab, et nad usuvad Eesti riiki ja see teeb mulle heameelt.

<http://izvestia.ru/news/318933>